

मन्थली नगरपालिकाको १७ औं अधिवेशनमा

नगर उप-प्रमुख श्री ईश्वरी बस्नेतद्वारा प्रस्तुत

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को बजेट वक्तव्य

मन्थली नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

मन्थली रामेछाप

२०८२ असार ०९

www.manthalimun.gov.np

यस गौरवमय नगरसभाका सभाअध्यक्ष एव नगर प्रमुख ज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, नगर सभाका सदस्यज्यूहरू, उपस्थित कर्मचारी तथा सञ्चारकर्मी मित्रहरू:

१. म मन्थली नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को नीति, कार्यक्रम र बजेट प्रस्ताव प्रस्तुत गर्न पाउँदा हर्ष र गौरवको अनुभूति गरिरहेको छु।
२. यस अवसरमा मुलुकमा लोकतान्त्रिक मूल्य, नागरिक अधिकार र संघीय शासन प्रणाली स्थापना भएको ऐतिहासिक आन्दोलनहरूमा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने वीर शहीदहरू प्रति श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछु। ती आन्दोलनहरूमा अग्रसरता लिनुहुने आदरणीय नेताहरू र विभिन्न ढंगबाट योगदान पुऱ्याउनुहुने सम्पूर्ण दिदीबहिनी तथा दाजुभाइहरूप्रति हार्दिक सम्मान प्रकट गर्दछु।
३. संविधान कार्यान्वयनसँगै स्थानीय तहहरूलाई विकास र सेवा प्रवाहको आधार बनाइएको छ। समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली भन्ने राष्ट्रिय संकल्प हासिल गर्न र मन्थली नगरपालिकाको "शिक्षित, स्वस्थ, व्यवसायिक शहर : उत्थानशील र समृद्ध मन्थली नगर" दीर्घकालीन सोच पुरा गर्न समावेशी एवं पारदर्शी विकास र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउने हाम्रो प्रतिवद्धता रहेको छ।
४. गत वर्षदेखि संघ र प्रदेशहरूमा राजनीतिक स्थायित्वको अनुभूति भएता पनि पछिल्ला वर्षहरूको आर्थिक अनिश्चितताले नगरको विकास गतिविधि तथा सेवा प्रवाहमा असर पुऱ्याएको यथार्थ हामी सबैले अनुभूति गरेका छौं। यस्ता चुनौतीहरूको बीचमा पनि जनअपेक्षा अनुसार सुशासन प्रवर्द्धन, पूर्वाधार विकास, सामाजिक सुरक्षा, शिक्षा, स्वास्थ्य तथा आर्थिक सशक्तीकरणका क्षेत्रमा परिणाममुखी कार्यहरू गर्दै अगाडि बढ्ने हाम्रो संकल्प दृढ रहेको छ।
५. उपयुक्त नीति, स्थानीय स्रोतको अधिकतम उपयोग, जनसहभागिता र राजनीतिक स्थायित्व सहित मन्थली नगरलाई स्मार्ट, समावेशी र आत्मनिर्भर नगरको रूपमा विकास गर्नका लागि प्रस्तुत बजेटले मार्गनिर्देशन गर्ने विश्वास लिएको छु।

सभाअध्यक्षज्यू,

अब म मन्थली नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बजेटका उद्देश्य र प्राथमिकता प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु।

बजेटका उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम छन्:

- (क) गुणस्तरीय शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा, महिला तथा बालबालिका हितका कार्यक्रममार्फत सबै नागरिकको जीवनस्तर उकास्ने।
- (ख) कृषि, पशुपालन, उद्यमशीलता र बजार विकासका माध्यमबाट आत्मनिर्भरता र आम्दानीको स्रोत विस्तार गर्ने।
- (ग) सडक, भवन, खानेपानी, फोहोरमैला, वातावरणीय व्यवस्थापनमा लगानीमार्फत दीगोविकास सुनिश्चित गर्ने।
- (घ) आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, MTEF, आयोजना बैंक, सहकारी नियमन आदि मार्फत जवाफदेही र पारदर्शी सेवा सुनिश्चित गर्ने।
- (ङ) बालमैत्री, लैंगिक समानता, सामाजिक समावेशीकरण तथा विपद् न्यूनीकरणका कार्यक्रममार्फत समावेशी र सुरक्षित समाज बनाउने।

बजेटका प्राथमिकता देहाय बमोजिम छन्:

- (क) सबै नागरिकका लागि सुलभ, गुणस्तरीय र आधारभूत सामाजिक सेवामा पहुँच बृद्धि
- (ख) प्रतिफल दिने कृषि तथा पशुजन्य उत्पादन र बजारीकरणमा विशेष कार्यक्रमहरू
- (ग) प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाहलाई विस्तार
- (घ) नगर-समुदाय र नगर-वडा साझेदारीका आधारमा विकास पूर्वाधार निर्माणलाई प्रोत्साहन
- (ङ) वडा कार्यालय जोड्ने प्रमुख सडकहरूको स्तरोन्नति एवं वडा कार्यालय भवनको पक्की संरचना निर्माण
- (च) प्रमुख बजार क्षेत्रको सरसफाइ केन्द्रित कार्यक्रमहरू

सभा अध्यक्षज्यू,

अब म यस चालु आ.व. २०८१/८२ को आय व्यय विवरणको संक्षिप्त जानकारी प्रस्तुत गर्न चाहन्छु

१. यस आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कुल १ अर्ब १ करोड ९७ लाख ८१ हजार अनुमानित बजेट मध्ये आय तर्फ ८७ प्रतिशत निकासामा आम्दानी भएको छ । जसमा राजस्व बाँडफाँड तर्फ संघ, प्रदेश र स्थानीय राजस्व बाँडफाँडको आय अनुमानमा क्रमशः ८०%, ५५%, ५०% राजस्व आम्दानी भएको छ । संघीय सरकारले प्रदान गर्ने समानीकरण अनुदान कटौती तथा संघ प्रदेश र स्थानीय तहको राजस्व बाँडफाँडको रकम लक्ष्य अनुरूप आम्दानी हुन नसक्दा चालु आ.व.मा सम्पन्न भएका र हुने योजनाहरूको फरफारक र भुक्तानी गर्ने कार्य चुनौतीपूर्ण बन्न सक्ने देखिन्छ ।
२. आ.व. २०८१/८२ मा आन्तरिक स्रोत तर्फ ३ करोड ३० लाख अनुमान गरिएकोमा ८४.८८ प्रतिशत लक्ष्य हासिल गरिएको छ ।
३. खर्च मध्ये चालु खर्च ७७.५३ प्रतिशत र पूँजीगत खर्च तर्फ ४६.८८ प्रतिशत खर्च भई कुल अनुमानित बजेटको ६७.९४ प्रतिशत खर्च भएको छ भने वास्तविक निकासामा आम्दानी भएको बजेटको ७८.३७ प्रतिशत खर्च भएको छ । यस आ.व. २०८१/८२ को क्षेत्रगत बजेट खर्च तथा आय व्ययको विवरण अनुसूचिमा उल्लेख गरेको छु

सभा अध्यक्षज्यू,

अब म नेपालको संविधानको धारा ६० बमोजिम संघ र प्रदेशबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरणको रकम तथा संविधानको भाग १९ धारा २३० तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७१ बमोजिम मन्थली नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ का लागि आय व्यय सम्बन्धी विवरण प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।

१. मन्थली नगरपालिकाले आन्तरिक स्रोततर्फबाट रु. ८ करोड २७ लाख ५ हजार प्राप्त गर्ने अनुमान गरेको छु, जसमा बैंक मौज्दात रु. ५ करोड र आन्तरिक राजस्व रु. ३ करोड २७ लाख ५ हजार रहेको छ ।

२. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको राजस्व बाँडफाँडमार्फत प्राप्त हुने रकम रु. १८ करोड २ लाख २२ हजार २०२ हुने अनुमान छ। सो रकममा संघीय राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि कर तथा अन्तःशुल्कको रकम रु ११ करोड ५० लाख ३ हजार ५ सय ८८, बागमती प्रदेश सरकारबाट राजस्व बाँडफाँडतर्फ प्राप्त हुने सवारी साधन कर वापतको राजस्व रु. ४ करोड ९३ लाख ६८ हजार ६ सय १४, तथा स्थानीय राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने विज्ञापन कर वापतको रु. १ लाख ५० हजार, घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर वापत रु. १ करोड र दहत्तर बहत्तरको विक्रीबाट प्राप्त हुने आय रु ५७ लाख समावेश गरेको छ ।
३. अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरणबाट जम्मा रु. ७८ करोड १४ लाख ८७ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरीएको छ, जसमा संघीय सरकारतर्फबाट रु. ६७ करोड १७ लाख र प्रदेश सरकारतर्फबाट रु. १० करोड ९७ लाख ८७ हजार रहेको छ। उल्लेखित वित्तीय हस्तान्तरित आय सिलिङमा संघीय सरकारतर्फबाट समानीकरण अनुदानको रु.१८ करोड ५२ लाख, शसर्त अनुदान चालुको रु.४३ करोड ४ लाख, सशर्त अनुदान पुँजीगतको रु. १ करोड ५६ लाख विशेष अनुदान चालुको रु.१ करोड १ लाख तथा समपूरक अनुदान पुँजीगतको रु.३ करोड ४ लाख निकास प्राप्त हुने अनुमान गरीएको छ ।
४. त्यसै गरी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदानको रु.२ करोड १ लाख ८८ हजार, शसर्त अनुदान चालुको रु.४ करोड ३५ लाख ९९ हजार, सशर्त अनुदान पुँजीगतको रु. ९५ लाख विशेष अनुदान चालुको रु. ६५ लाख तथा समपूरक अनुदान पुँजीगतको रु. ३ करोड प्राप्त हुने अनुमान गरेको छ ।
५. अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण र आन्तरिक राजस्व परिचालनका अतिरिक्त आगामी आर्थिक वर्षमा जनसहभागितामा आधारित कार्यक्रमका लागि रु. २१ लाख ५० हजार प्राप्त हुने अनुमान गरेको छ ।
६. यसरी आन्तरिक स्रोत, राजस्व बाँडफाँड, अन्तरसरकारी अनुदान र जनसहभागिता समेत गरी मन्थली नगरपालिकाको कुल बजेट रु. १ अर्ब ४ करोड ६५ लाख ६४ हजार २०२ हुने अनुमान गरेको छ। यो बजेट चालु आ.व को तुलनामा ४ प्रतिशत बढी रहेको छ ।
७. यस सम्मानित सभाले बाँडफाँड गर्ने बजेट समानीकरण अनुदान (संघ र प्रदेश)को रु.२० करोड ५३ लाख ८८ हजार, राजस्व बाँडफाँडतर्फ (संघ, प्रदेश र स्थानीय)को रु.१८ करोड २ लाख २२ हजार २ सय २, बैंक मौज्दात समेत गरी आन्तरिक राजस्वको रु. ८ करोड २७ लाख ५ हजार तथा जनसहभागितामा आधारित आन्तरिक अनुदान रु.२१ लाख ५० हजार समेत गरी कुल ४७ करोड ४ लाख ६५ हजार २ सय २ रुपैया रहेको छ । यसको क्षेत्रगत विनियोजन तथा वार्षिक विकास कार्यक्रमको सूची अनुसूचिमा संलग्न गरेको छ ।
८. स्थानीय संचित कोषबाट व्यवस्थापन हुने बजेट रु. १ अर्ब ४ करोड ६५ लाख ६४ हजार २०२ मध्ये चालु बजेटतर्फ ६८.७५ प्रतिशत र पूँजीगत बजेट ३१.२५ प्रतिशत हुने गरी विनियोजन गरेको छ । संघ र प्रदेशबाट हस्तान्तरण भई आएका कार्यक्रमहरू मध्ये पूँजीगत तर्फ क्रमशः ९.४६% र ४४.०९% तथा चालुतर्फ ९०.५४% र ५५.९१% प्राप्त भएको छ ।

यसै गरी नगरसभाले विनियोजन गर्ने मध्ये ४८.६७ प्रतिशत चालु बजेट र ५१.३३ पुँजीगत बजेटमा विनियोजन गरेको छु ।

९. यसका अतिरिक्त स्थानीय संचित कोष प्रणालीबाट व्ययभार हुने बाहेक सामाजिक सुरक्षा वापतको भत्ता रकम र संघ र प्रदेश सरकारबाट विभिन्न समयमा खर्च गर्ने अख्तियारी सहित प्राप्त हुने अन्य कार्यक्रमहरु समेत नगरपालिकाबाट संचालन तथा कार्यान्वयन हुनेछन् ।

अब म बजेटका क्षेत्रगत कार्यक्रम तथा विनियोजन प्रस्तुत गर्दछु ।

१०. कुल बजेट मध्ये सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्रमा २ प्रतिशत अर्थात् रु. १ करोड ५७ लाख ५० हजार, कार्यालय सञ्चालनमा १४.५ प्रतिशत अर्थात् रु. १५ करोड ६५ लाख, आर्थिक विकासमा ४ प्रतिशत अर्थात् रु. ३ करोड ८७ लाख ७१ हजार ९ सय साठी, सामाजिक विकासमा ४८.५ प्रतिशत अर्थात् रु. ५१ करोड ३२ लाख ९२ हजार २ सय ४२ र पूर्वाधार विकासमा ३१ प्रतिशत अर्थात् ३२ करोड २२ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।

सुरक्षित खाद्य भविष्य, सुधारिएको कृषि प्रणाली

११. मन्थली नगरपालिकाले आ.व. २०८२/८३ मा कृषि क्षेत्रको विकासलाई प्राथमिकता दिँदै तीन तहको (स्थानीय, प्रदेश, संघीय) स्रोतबाट कुल रु. २ करोड ९७ लाख ५८ हजार ४ सय ६० बराबरको बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१२. बागमती प्रदेश सरकार र नगरपालिकाको ७०/३० को लागत साझेदारीमा सूचना प्रविधिमा आधारित कृषि उपज बजार केन्द्र स्थापनाको लागि १ करोड ४३ लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ । त्यसै गरी उत्पादन लागत न्यूनीकरण गर्न कृषि यान्त्रीकरण तर्फ रु. १५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
१३. बागमती प्रदेश सरकार र नगरपालिकाको लागत साझेदारीमा निर्माणाधिन कोल्ड स्टोर संरचना निर्माण सम्पन्न तथा यसै आ.व.मा संचालन गर्नको लागि प्रदेश र नगरपालिकाको तर्फबाट कुल ५९ लाख ८ हजार बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
१४. स्थानीय उत्पादनलाई प्रवर्द्धन तथा पोषणयुक्त खाना उपभोगको लागि टेवा पुऱ्याउन नगरस्तरीय कृषि तथा लघु उद्यम प्रदर्शनी मेला, वडास्तरमा तरकारी नर्सरी स्थापना र फलफूल तथा तरकारी खेती प्रवर्द्धन गर्न रु. ३८ लाख विनियोजन गरेको छु ।
१५. संघीय सशर्त तर्फ राष्ट्रिय कृषि आधुनिकीकरण कार्यक्रमले आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता पाएको छ । जस अन्तर्गत नयाँ तरकारी पकेट स्थापना र च्याउ पकेट निरन्तरताको लागि रु. १८ लाख व्यवस्था भएको छ । यसै गरी खाद्यन्न बालीको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरी खाद्य सुरक्षामा टेवा पुऱ्याउनको निम्ति गुणस्तरीय बीउको व्यवस्थाको लागि रु. ११ लाख ७५ हजार बजेटको विनियोजन गरिएको छ ।

पशुपन्छीमा लगानी: मन्थली नगरपालिकाको सुनौलो विहानी

१६. नगरपालिका र पशु सेवा केन्द्रबाट पशुपन्छीहरूको प्राथमिक उपचार गर्न १२ लाख र पशु आहाराको लागि आवश्यक पर्ने पोषिलो घाँसको बीउ, बेर्ना उपलब्ध गराउन ३ लाख विनियोजन गरेको छु।
१७. समुदायमा आधारित एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रम तर्फ गाईपालनको लागि प्रदेश सरकारसँग साझेदारी गर्न १३ लाख ३३ हजार ५ सय विनियोजन गरेको छु।
१८. पशु सेवा शाखाको प्रयोगशाला सुदृढीकरण गर्न संघीय सरकारबाट ४ लाख बजेट व्यवस्था भएको छ। त्यसै गरी गाई, भैँसी र बाख्राको नश्ल सुधार गरी उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रमको लागि संघीय सरकारको साझेदारीमा १ लाख ५० हजार बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु।
१९. डेरीमा दुध बिक्री गर्ने कृषकलाई प्रदान गरीने प्रोत्साहन अनुदानलाई निरन्तरता दिँदै प्रदेशसँगको साझेदारीमा रु. ३१ लाख व्यवस्था गरेको छु। समग्र पशुपन्छी सम्बन्धी कार्यक्रमको लागि तीनै तहको सरकारको साझेदारीमा रु. ८६ लाख ३३ हजार ५ सय बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु।

सिप सिकौँ : उद्यमी बनौँ

२०. गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्न संघीय सशर्त अनुदान बापत प्राप्त भएको नयाँ लघु उद्यमी सृजनामा रु. ३ लाख ८४ हजार, उद्यमीहरूको स्तरोन्नति कार्यक्रममा ८० हजार र व्यवसाय गरी रहेका उद्यमीहरूलाई प्रविधि हस्तान्तरणमा १ लाख ४० हजार गरी जम्मा रु. ६ लाख ४ हजार बजेटलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२१. व्यवसाय गरी रहेका लघु उद्यमीहरूको स्तरोन्नति र प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रमका लागि रु. ५ लाख २० हजार बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु । त्यसै गरी उपमेयरसँग उद्यमशिलता तथा सीप विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि रु १० लाख बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

राष्ट्रिय रोजगार तथा सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम

२२. आन्तरिक रोजगार सिर्जना/प्रवर्द्धनका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न संघीय सशर्त अनुदान बापत प्राप्त रु. ५ लाख ३० हजारमा नगरपालिकाबाट शत प्रतिशत रकम लागत साझेदारी सहित रु. १० लाख ६० हजार बजेटको व्यवस्था गरेको छु।
२३. रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई संघीय सरकारले आगामी आ.ब.मा समेत निरन्तरता दिएको छ, जस अन्तर्गत वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी सूचना, परामर्श, सचेतनामूलक कार्यक्रमका साथै समस्यामा परेका पीडित तथा पीडितका परिवारलाई न्यायको लागि सहजीकरण गर्न र मनोसामाजिक परामर्श सेवा, विप्रेषण व्यवस्थापनको लागि वित्तीय साक्षरता लगायतका क्षेत्रमा कार्य गर्न रु. २६ लाख बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

पर्यटन तथा धार्मिक एवं पौराणिक क्षेत्र

२४. मन्थली नगरपालिकाको चिसापानी गढी, तिल्केस्थान गढी, थानापति महादेव लगायतका धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्दै स्थानीय पर्यटन विकास गर्ने उद्देश्यले रु. १० लाखको बजेट विनियोजन गरेको छु। यसले स्थानीय रोजगारी सृजनासँगै दिगो पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने विश्वास लिएको छु।

सहकारी

२५. सहकारी संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धि, पारदर्शिता तथा वित्तीय सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने नीतिअनुसार मागमा आधारित तालिम, NFRS अनुरूप लेखा व्यवस्थापन, प्रोफाइल निर्माण र अनुगमन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न रु. ७ लाखको बजेट विनियोजन गरेको छु। यसबाट सहकारी क्षेत्रको संस्थागत सुदृढीकरण र सदस्यहरूको आत्मनिर्भरतामा टेवा पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ।

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

२६. संघ र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा आधारभूत तहमा विद्यालय उमेर (५-१२) का सम्पूर्ण बालबालिकाहरू विद्यालयमा ल्याउने, टिकाउने र सिकाउने वातावरण सिर्जना गरी भर्ना सुनिश्चित गरी अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा कार्यक्रमको निरन्तरता र दिगोपनका लागि आवश्यक बजेट रु. २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।
२७. माध्यमिक तह घटुवा भई अध्ययन गरी रहेका विद्यार्थीहरू शिक्षाको मूल प्रवाहबाट बाहिर रहनु पर्ने अवस्था श्रृजना भएमा नजिकको माध्यमिक विद्यालयमा अध्ययन गर्नका लागि आवासको लागि रु. २ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।
२८. सामुदायिक विद्यालयहरूलाई संघीय सरकारले उपलब्ध गराउँदै आएको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन खर्चको अतिरिक्त तहगत रुपमा नगरपालिकाबाट थप रकमका लागि रु. ११ लाख ९५ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु।
२९. विद्यार्थीहरूको अन्तरनिहित क्षमताको प्रस्फुटन गराउन माध्यमिक तह (९-१०) स्तरीय विज्ञान प्रदर्शनी, हाजिरीजवाफ प्रतियोगिता, वक्तृत्वकला प्रतियोगिता, आधारभूत तह (६-८) गणित सामग्रीको प्रदर्शनी, शैक्षिक मेला प्रदर्शनी र नृत्य/ गायन लगायतका अतिरिक्त क्रियाकलापहरू सञ्चालनमा जोड दिनको लागि रु. ५ लाख १६ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु।
३०. आधारभूत तह (६-८) को विज्ञान शिक्षकको अभावलाई न्यूनीकरण गर्न १४ वटै वडाबाट एक एक जना विद्यार्थीलाई निःशुल्क विज्ञान विषय (कक्षा ११-१२) मा अध्ययन गराउनका लागि मन्थली माध्यमिक विद्यालयलाई दिइँदै आएको छात्रवृत्ति अनुदानलाई निरन्तरता दिई छात्रवृत्तिमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई विज्ञान शिक्षणमा सहयोग गर्न इन्टर्नसिपमा परिचालन गरिनेछ साथै कृषि र पशु विज्ञान अध्ययन गर्न १४ वटै वडाबाट एक एक जनालाई रामेछाप पोलिटेक्निकमा छात्रवृत्तिमा अध्ययनको लागि रु. १४ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।

३१. शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि शिक्षकहरूको क्षमता विकास, उत्कृष्ट सिकाइ उपलब्धि हासिल गर्ने गराउने शिक्षक, विद्यार्थी र विद्यालयलाई प्रोत्साहन एवं पुरस्कृत गर्नको लागि रु. १ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३२. विद्यालयको संस्थागत र शैक्षिक विकासको लागि अभिभावकहरूको सहभागिता अभिवृद्धि गर्नका लागि लेखा व्यवस्थापन तालिम र अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालनको लागि रु. १४ लाख ५२ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३३. अटिजम भएका विद्यार्थीहरूको शिक्षाको व्यवस्थापनका लागि शिक्षकहरूलाई आवश्यक तालिमको व्यवस्था र विद्यार्थीहरूलाई संगीत कक्षा सञ्चालनका लागि शिक्षकहरूलाई आवश्यक तालिमको व्यवस्थाका लागि रु. ३ लाख ४ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३४. विद्यार्थीहरूमा सामाजिक सद्व्यवहार र सेवाको भावना जागृत गराउन नेपाल स्काउट, जुनियर रेडक्रस सर्कल र बाल समूहहरूलाई क्रियाशिल गराउनको लागि रु. ५ लाख बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।
३५. युवाहरूलाई खेलकुदको माध्यमबाट आफ्ना सर्वाङ्गीण विकासका लागि नगर कप, विद्यार्थीको सर्वाङ्गीण विकासमा सहयोग पुर्याउन राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता साथै नगरस्तरीय युवा परिषद् मार्फत युवाहरूसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नको लागि रु. ५७ लाख २६ हजार बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।
३६. नवप्रवेशी तथा अघिल्लो शैक्षिक सत्रमा नियुक्त भएका शिक्षकहरूलाई शिक्षक मेन्टरिङ कार्यक्रम सञ्चालन गरी सिकाइ सहजीकरण प्रक्रियामा सुधार ल्याउन रु १ लाख ८९ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३७. माध्यमिक तथा निम्नमाध्यमिक तहमा अंग्रेजी, गणित र विज्ञान विषयका शिक्षक अपुग भएकोले सो व्यवस्थापन गर्नको लागि रु. ६८ लाख ७७ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३८. संघीय ससर्तबाट बालविकास सहजकर्ता, विद्यालय कर्मचारी र सिकाइ केन्द्रका सहजकर्ताहरूको लागि प्राप्त तलब भत्ता बजेटमा नगरपालिकाको तर्फबाट नपुग थप बजेटका रूपमा रु. १ करोड ८५ लाख १२ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।

स्वास्थ्य सेवा

३९. स्वास्थ्य सेवालाई गुणस्तरीय रूपमा संचालन गरी नागरिकलाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न ९८ थरि निशुल्क औषधी वितरण गर्नको लागि नगरपालिकाबाट रु. ३० लाख र संघबाट १८ लाख ३७ हजार समेत गरी औषधी खरिदमा रु. ४८ लाख ३७ हजार बजेट व्यवस्था मिलाईएको छु ।
४०. स्वास्थ्य बीमा गरेका दलित महिला, एकल महिला र ख वर्गका अपाङ्ग भएका व्यक्ति र ६० देखि ७० वर्षका दलित घरपरिवारका लागी ५०% सहयोग रकम तथा रातो कार्ड भएका विपन्न नागरिकहरूको बिमा रकम व्यवस्थापन गरेको छु ।
४१. “म स्वस्थ, मेरो समुदाय स्वस्थ” भन्ने नारालाई साकार पार्न “नागरिकसँग स्वास्थ्यकर्मी” कार्यक्रम अन्तर्गत घरटोलमा नागरिकको स्वास्थ्य प्रवर्धन गर्न ४३ वटा केन्द्र निर्धारण गरी

घरटोलमा नै स्वास्थ्यकर्मी परिचालन गरी स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न रु. ४ लाख ६० हजार र सुत्केरीसँग उपमेयर कार्यक्रम संचालन गर्न रु. ८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४२. नवशिशु मृत्युदर, बाल मृत्युदर र मातृ मृत्युदर कम गर्नको लागि आमा सुरक्षा स्थानीय तहमा मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम, खोप कार्यक्रम, सन्तति जन्म प्रोत्साहन, Blood Bank, व्यवस्थापन, गर्भवती तथा सुत्केरी रेफरल फण्ड लगायतको व्यवस्थापनको लागि संघ, प्रदेश, विशेष अनुदान र स्थानीय तहमार्फत गरी जम्मा रु. १ करोड ९० लाख ५१ हजार विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ।
४३. समुदाय स्तरमा नै आमा समूहको बैठक, घरभेट कार्यक्रम गरी खोप, पोषण, श्वासप्रश्वास, झाडापखाला जस्ता रोग नियन्त्रण गरी सोको अभिलेख प्रतिवेदन समेत व्यवस्थापन गर्न महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका कार्यक्रमको यातायात खर्च, मासिक बैठक, पोशाक लगायतको व्यवस्थाको लागि संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी जम्मा रु. ४८ लाख ८७ हजार विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ।
४४. क्यान्सर रोगी, मिगौला रोगी र मेरुदण्ड पक्षपात भएका रोगीहरूलाई मासिक रु. ५ हजारका दरले प्रदान गर्न सहज ढंगले उपचारको लागि व्यवस्था मिलाउन अस्पताल सुदृढीकरणको लागि जनशक्तिको पारश्रमिक व्यवस्था गर्न, विद्यालय नर्स मार्फत स्वास्थ्य प्रवर्धन गर्न संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी जम्मा रु. ७ करोड ३७ लाख विनियोजन गरी स्वास्थ्य क्षेत्रमा जम्मा रु. १२ करोड ९६ लाख ६४ हजार २ सय ४२ रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ।

महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक

४५. महिला सशक्तीकरण तथा लैङ्गिक समानता: महिलाको सामाजिक, आर्थिक र राजनीतिक सशक्तीकरण तथा लैङ्गिक हिंसाको न्यूनीकरण गर्ने उद्देश्यले मन्थली नगरपालिकाले 'एकल महिला सशक्तीकरण कार्यक्रम, लैङ्गिक हिंसा निगरानी समूह क्षमता विकास, लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण प्रतिवेदन अध्यावधिक, तथा लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान सञ्चालन गर्नेछ। यस्ता कार्यक्रमहरूबाट महिला सहभागिता, सुरक्षाको प्रत्याभूति र लैङ्गिक न्यायको प्रवर्द्धन हुने लक्ष्य राखिएको छ। यसको लागि रु. ६ लाख बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।
४६. बाल अधिकार प्रवर्द्धन र बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयनलाई सुदृढ गर्न मन्थली नगरपालिकाले रु. २५ लाख बराबरको बजेट विनियोजन गरी बाल संरक्षण, सहभागिता र विकासमुखी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नेछ। जोखिममा परेका बालबालिकाको सुरक्षा, बालश्रम नियन्त्रण र बाल सञ्चालको सशक्तीकरणलाई प्राथमिकता दिइएको छ।
४७. सामाजिक न्याय प्रवर्द्धनमा सहयोग गर्न तथा अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत र विशेष आवश्यकतायुक्त समूहहरूको पहिचान र समावेशी शासन प्रणालीमा सुदृढ गर्न अल्पसंख्यक तथा सिमान्तकृत जनजाति समुदायको सामाजिक—आर्थिक उत्थान कार्यक्रम, जातीय भेदभाव तथा छुवाछुत उन्मूलन दिवस कार्यक्रम, र अनाथ, बेसाहारा तथा बेवारिसे सडक मानव

व्यवस्थापन लगायतका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछन्। जसको लागि रु. ४ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४८. ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सम्मान तथा सेवा: सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभूति र मानव अधिकारको संरक्षणमा योगदान पुऱ्याउने उद्देश्यले ज्येष्ठ नागरीक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहिचान, पहुँच र सेवा प्रवाहका लागि ज्येष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम, 'अपाङ्ग परिचयपत्र अध्यावधिक तथा वितरण कार्यक्रम, र 'अल्पकालिन सेवा केन्द्र व्यवस्थापन कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ । यसको लागि १३ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४९. बाल सहभागिता र योजना तर्जुमा: बालबालिकाको सक्रिय सहभागिता र उनीहरूको आवाज नीति निर्माणमा समावेश गर्ने हेतुले नगर बालभेला तथा योजना तर्जुमा कार्यक्रम, किशोरी वृत्त बैठक तथा क्षमता विकास, बाल हिंसा, बालविवाह, बालश्रम सशक्तीकरण कार्यक्रम, र मन्थली नगर बालसञ्जाल परिचालन कार्यक्रम संचालन गरीनेछ । यसको लागि रु. ७ लाख ९० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।

पूर्वाधार विकास: "सहज सेवाको लागि न्यूनतम पूर्वाधार: समृद्ध नगरको आधार"

५०. पूर्वाधार विकास क्षेत्र अन्तर्गत आ.ब. २०८२/०८३ को लागि कुल रु. ३२ करोड २२ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु। नगरपालिका र जनसहभागितामा आधारित कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ । यसका लागि रु. ५० लाख विनियोजन गरेको छु । वडा कार्यालयको समन्वयमा वडा साझेदारी कार्यक्रम, साना पूर्वाधार मर्मत तथा निर्माण कार्य, खानेपानी तथा सिँचाई योजनाहरू सञ्चालन गरिनेछ। यस तर्फ वडास्तरीय पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मतको लागि वडा सिलिड मार्फत रु. १० करोड विनियोजन गरेको छु ।

५१. साना पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सम्भार, साना सिँचाई/भूमिगत सिँचाई/स्यालो ट्युबवेल कार्यक्रम, तथा खानेपानी र सरसफाईका कार्यक्रमहरू माग र आवश्यकताका आधारमा नगर प्रमुखको निर्णयमा अधि बढाइनेछ। यसको लागि रु. ७१ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु । मन्थली नगरपालिका वडा नं. ६ सेलेघाटमा फोहोर व्यवस्थापन केन्द्र /Land Fill Site निर्माण कार्य आ.ब. २०८२/०८३ बाट अगाडि बढाइनेछ । यसको लागि रु. १ करोड विनियोजन गरेको छु । उक्त आयोजनाको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन अनुसार आयोजना सम्पन्न गर्न लाग्ने थप बजेटको लागि प्रदेश सरकार संघीय सरकार र अन्य राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय दातृ निकायहरूसँग पहल, समन्वय र सहकार्य गरीनेछ ।

५२. मन्थली नगरलाई उज्यालो नगरको रूपमा विकसित गर्ने नीति अनुरूप वडा नं. १, २, ५ र ८ मा जडान भएका सडकबत्तीहरूको लाग्ने विधुत महशुल भूक्तानीको लागि रु.२० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

५३. संघ, प्रदेश र सडक बोर्ड नेपाल लगायतका संस्थाहरूसँगको लागत साझेदारीमा आयोजना संचालन गर्न रु.२० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

५४. मन्थली नगरपालिका भित्रका सबै वडाहरुमा आफ्नै कार्यालय भवनबाट सेवा संचालन गर्ने र बालमैत्री पूर्वाधारहरु निर्माण गर्ने नीति अनुरूप संघीय समपूरक अनुदानमा आधारित आयोजना अन्तर्गत वडा नं. २ आकाशेमा बालउद्यान तथा खुला व्यायामशाला निर्माण, वडा नं. ६, ९, र १२ को कार्यालय भवन निर्माण लगायतका योजना समेत समावेश गरिएको छ। यसको लागि नगरसमेतको वित्तीय साझेदारीमा रु. ६ करोड ८ लाख बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।
५५. नगरको केन्द्रबाट सबै वडाको केन्द्रसम्म सर्वयाम यातायात संचालनको सुनिश्चितताको लागि प्रदेश र पालिका समपूरक कार्यक्रम अन्तर्गत वडा नं. १३ र १४ जोड्ने देविटार—फुलासी—पोखरीडाँडा सडक, वडा नं. ११, १२ र १३ जोड्ने साँवा डाँडा—पशुपती—साउनेपानी सडक, वडा नं. ३ जोड्ने ठूलीमदौ—ठाँटी सडक लगायतका सडक आयोजनाहरु कार्यान्वयन गरिनेछ। यसका लागि प्रदेश र नगरपालिकाले रु. १/१ करोड गरी रु. ६ करोड बजेट व्यवस्थापन गरेको छु । अन्य वडा केन्द्र जोड्ने सडकहरुको निर्माण तथा सुधारको लागि संघीय र प्रादेशिक सरकारसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
५६. संघीय तथा प्रादेशिक सरकारको सहयोग र सहकार्यमा नगर क्षेत्र भित्रका धार्मिक, पर्यटकीय र स्वास्थ्य लगायतका पूर्वाधारहरुको निर्माण सुधार गरिनेछ । यसको लागि प्रदेश सशर्त कार्यक्रमबाट मन्थली नगरपालिका वडा नं. १४ मा छयुमी घ्याछर गुम्बा निर्माणका लागि रु. ९० लाख बजेट व्यवस्थापन गरिएको छ । यसै गरी वडा नं. १, २, ५, ६ र ८ मा रहेका अस्पताल, गाउँघर क्लिनिक, स्वास्थ्य केन्द्र, आयुर्वेद औषधालयहरुको सुदृढीकरणको लागि रु. ८८ लाख बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।
५७. विद्युत प्राधिकरणको सहयोगमा नगर क्षेत्रभित्र विद्युत प्रसारण तथा वितरणको कार्यलाई समय सापेक्ष सुदृढीकरण तथा विस्तार गरिनेछ । एक्काइसौं शताब्दीको प्रविधि अनुरूप स्मार्ट सिटीको अवधारणालाई थप व्यवस्थित र सुधार गर्ने राज्यको नीति अनुरूप प्रदेश सरकारको सशर्त अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत सिसिटिभि तथा HIGH MAST LIGHT खरिद तथा जडान गरिने छ । यसको लागि रु. १५ लाख बजेट व्यवस्थापन गरिएको छ ।

कानून तथा न्याय

५८. स्थानीय तहमा न्याय पहुँच, विधिको शासन, मेलमिलाप प्रवर्द्धन र कानूनी संरचनाको सुदृढीकरण गर्ने लक्ष्यअनुसार मन्थली नगरपालिकाले कानून तथा न्याय क्षेत्रका विभिन्न कार्यक्रमहरुका लागि कुल रु. १९ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु । न्यायिक समिति, अर्धन्यायिक निकाय र विधायन समितिबीच समन्वय र सहकार्य सुदृढ गर्न न्यायिक समन्वय बैठक, अन्तरपालिका न्यायिक सम्मेलन, इजलास अनुगमन तथा विधेयक निर्माण र छलफल कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
५९. कानूनी अभिलेख र सूचना पहुँच सहज बनाउने उद्देश्यले राजपत्र तथा कानूनी संग्रह प्रकाशनका लागि रु. ४ लाखको बजेट विनियोजन गरेको छु । यसले नगरपालिकामा बनेका नियम, कार्यविधि र कानूनी दस्तावेजलाई संस्थागत रूपले व्यवस्थित गर्न सहयोग पुग्ने अपेक्षा रहेको छ ।

६०. सामाजिक न्याय प्रवर्द्धन गर्न उपमेयरको संयोजनमा किशोरी तथा युवा सीप विकास कार्यक्रम र असहाय नागरिक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ, यसको लागि रु. ४ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६१. स्थानीय तहमा मेलमिलापलाई न्यायको वैकल्पिक साधनका रूपमा विकास गर्न १४ वटै वडामा मेलमिलापकर्ता पुनर्ताजगी कार्यक्रम, मेलमिलापकर्ता प्रोत्साहन कार्यक्रम र मेलमिलापकर्ता विधेयक तथा विधायन समिति क्षमता विकास कार्यक्रम लागू गरिनेछ। यसका लागि रु. ५ लाख ७० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६२. स्थानीय जनप्रतिनिधिहरूमा कानूनी सचेतना र क्षमताको विकास गरी वडा तहमै कानून निर्माणको अभ्यास सुदृढ गर्न "स्थानीय तहमा कानून निर्माण" अभिमुखीकरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

वातावरण विपद तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन

६३. वातावरण विपद तथा फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि कुल रु. ६० लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ। जलवायु परिवर्तनसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ जसले वातावरणीय प्रभाव न्यूनीकरण र स्थानीय तहमा जलवायु अनुकूल अभ्यास प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्य राख्दछ। आकस्मिक सडक मर्मत र रेखालु व्यवस्थापनका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरी विपद्का बेला सडक मर्मतलाई सहज बनाउने व्यवस्था गरिएको छ।
६४. सार्वजनिक जनधनको सुरक्षा सुदृढीकरणका लागि रु. ७ लाख बजेट ग्याविन तारजाली खरिदमा छुट्याइएको छ भने जलवायु परिवर्तन तथा विपद प्रतिकार्यका लागि क्षमता विकास र अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्न रु. १ लाख विनियोजन गरिएको छ। विपद् प्रभावित क्षेत्रमा राहत वितरणको लागि त्रिपाल खरिदमा रु. ४ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु। प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा रु. ३३ लाख विनियोजन गरिएको छ जसले आकस्मिक अवस्थामा शिघ्र र प्रभावकारी कारबाहीमा सहयोग गर्नेछ।
६५. जल प्रवाह व्यवस्थापन र सरसफाई प्रणाली सुधारका लागि पाइप खरिदमा रु. ८ लाख बजेट छुट्याइएको छ। यसका साथै, मदन आश्रित चोकदेखि सालु पक्की पुलसम्म वृक्षारोपण तथा ट्रिगार्ड व्यवस्थापनका लागि रु. २ लाख विनियोजन गरिएको छ। वातावरण अनुकूल सहयोग कार्यक्रमका लागि रु. २ लाख छुट्याइएको छ जसले वातावरण संरक्षणमा सहकार्य र जनसहभागिता प्रवर्द्धन गर्नेछ।
६६. विपद व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरूको क्षमता विकास, अध्ययन भ्रमण तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रमका लागि रु. २ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु जसले समितिको समन्वय र दक्षता अभिवृद्धिमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नेछ। साथै, विपदजन्य सामग्री खरिद आवश्यकताअनुसार व्यवस्थापन गर्न रु. २० लाख विनियोजन गरेको छु जसले आपतकालिन अवस्थामा आवश्यक सामग्री उपलब्ध गराउने सुनिश्चितता प्रदान गर्नेछ।
६७. गरिब, दिन दुखी तथा विपद्बाट पीडित, बाटो खर्च नभई अलपत्र परेका नागरिकहरूको तत्काल राहत र पुनर्स्थापनाका लागि अन्य संस्था, व्यक्ति तथा कार्यक्रमहरू मार्फत सहयोग पुऱ्याउने

उद्देश्यले रु. २० लाख विनियोजन गरेको छु। यस बजेट अन्तर्गत खाद्यान्न वितरण, बाटो खर्च, उपचार खर्च, आर्थिक सहायता, पुरस्कार र चन्दासहित आवश्यक सहयोग प्रदान गरीनेछ। उक्त सहयोगले विपद प्रभावित समुदायको भौतिक, आर्थिक र सामाजिक पुनःस्थापनामा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नेछ। साथै, यसले प्रभावित जनताको मनोवैज्ञानिक सुदृढीकरण तथा सामाजिक सुरक्षामा योगदान पुऱ्याउने अपेक्षा गरेको छु।

६८. भैपरि आउने कार्यहरू तत्काल कार्यान्वयन गर्न तथा विगतमा स्रोत सुनिश्चित नभई कार्यसम्पन्न हुन नसकेका विभिन्न योजनाहरूको स्रोत सुनिश्चित गर्न विविध कार्यक्रमहरू संचालन गर्न रु. २० लाख ६४ हजार विनियोजन गरेको छु। यस बजेटले अनपेक्षित र बाँकी रहेका कामहरूको पुर्नवलोकन गरी समयमै कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्ने दायित्व पनि समेटेछ। यस्ता कार्यक्रमहरू मार्फत स्रोतको प्रभावकारी व्यवस्थापन र समन्वय गरी दीगो विकासका लक्ष्यहरू प्राप्त गर्ने प्रयास गरिनेछ।

६९. बाढी, कटान तथा अन्य प्राकृतिक विपदबाट हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्दै स्थानीय संरचनात्मक सुरक्षालाई मजबुत बनाउने उद्देश्यले, ढुङ्गा, गिट्टी तथा बालुवा उत्खनन हुने क्षेत्रमा तटबन्धन निर्माणका लागि रु. ८ लाख बजेट विनियोजन गरीएको छ। नगरपालिकाले आन्तरिक राजस्व संकलनका प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको निर्माण सामग्री उत्खनन क्षेत्रमै यस कार्यलाई प्राथमिकता दिई कार्यान्वयन गर्नेछ। यसले वातावरणीय सन्तुलन र दीगो स्रोत व्यवस्थापनमा समेत सहयोग पुऱ्याउनेछ।

सूचना तथा संचार

७०. जिल्ला स्थित एफ.एम.रेडियोहरूसँगको साझेदारी मार्फत "हाम्रो मन्थली" रेडियो कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ। यसका लागि रु. ७ लाख विनियोजन गरेको छु।

७१. सूचना पहुँचको सुनिश्चितता, नागरिक सचेतना अभिवृद्धि तथा पारदर्शी शासन प्रणाली प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले पत्रपत्रिका लगायत विभिन्न सञ्चार माध्यमहरूलाई सहयोग तथा लोककल्याणकारी विज्ञापन वितरण गर्न रु. ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु। यस कार्यक्रममार्फत नगरका गतिविधि, सेवा, नीति तथा जनहितका सूचना सम्प्रेषण गरिनेछ, जसले सरकार—नागरिक सम्बन्ध मजबुत बनाउने अपेक्षा गरेको छु।

७२. नगर अन्तर्गतका सार्वजनिक कार्यालय, विद्यालय तथा स्वास्थ्य चौकीहरूमा इन्टरनेट सेवाको सुनिश्चितता र निरन्तरताको लागि रु. १५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।

सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण

७३. सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण, व्यक्तिगत घटना दर्ता, पञ्जीकरण तथा तथ्याङ्क अभिलेखीकरण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक कार्यक्रम र बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु।

आन्तरिक राजस्व परिचालन

७४. आन्तरिक राजस्व परिचालन: नगरमा निरन्तर बढिरहेको सार्वजनिक प्रशासनिक खर्च व्यवस्थापन गर्न संघीय र प्रादेशिक नीतिसँग तादम्यता हुने गरी राजस्व नीति तय गर्नुका साथै राजस्व

सुधार कार्ययोजना कार्यान्वयनमा प्राथमिकता दिइनेछ । नगरको कर तथा गैर कर कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ ।

७५. राजस्व परामर्श समितिको सुझावका आधारमा करका दायरा वढाई नियमन गरिनेछ । करधार पहिचान वहाल विटौरी कार्यान्वयन करदाता शिक्षा कार्यक्रम र नियमन समेतका लागि रु ६ लाख वजेट विनियोजन गरेको छु ।
७६. राजस्व संकलन गर्ने संयन्त्रको दक्षता अभिवृद्धि नियमित बैठक समीक्षा कार्यक्रमको लागि रु ५ लाख वजेटको व्यवस्था गरेको छु । नदीजन्य पदार्थको थप क्षेत्रको पहिचानका लागि वातावरणीय परीक्षण परिमार्जन सहित समग्र राजस्व क्षेत्रमा रु १६ लाख वजेट विनियोजन गरेको छु ।

सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन

७७. नगरमा पारदर्शिता, जवाफदेहिता र वित्तीय अनुशासन कायम गर्न मातहतका निकायमा समेत स्थानीय संचित कोष प्रणाली (SuTRA)को पहुँच बढाउन पहल गरिनेछ । यस अन्तर्गत बजेट निर्माणदेखि कार्यान्वयन, अनुगमन, भुक्तानी तथा लेखा परीक्षणसम्मको प्रक्रिया डिजिटल माध्यमबाट पारदर्शी बनाइनेछ । आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली प्रभावकारी र परिमाणमुखी बनाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
७८. आ.ब. ०८०/८१ को महालेखा परीक्षकको वार्षिक लेखापरिक्षण प्रतिवेदन अनुसार नगरपालिकाको बेरुजु ०.३४ प्रतिशत रहेको छ । यसले सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन सुधारोन्मुख रहेको अनुमान गर्न सकिन्छ ।
७९. स्रोतको सीमिततालाई दृष्टिगत गर्दै मितव्ययी खर्च नीति अवलम्बन गरिनेछ । दोहोरो कार्यक्रम, देखावटी भौतिक संरचना, उच्च खर्चिला सवारी साधन तथा भ्रमणमा कटौती गरी सेवा प्रवाहमा प्रत्यक्ष असर पार्ने प्राथमिकताका क्षेत्रहरू ' शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पूर्वाधार तथा रोजगारी सिर्जनामा बजेट केन्द्रित गरिनेछ । आवश्यकताअनुसार योजनाहरूलाई वर्गीकरण गरी उच्च प्राथमिकताका आधारमा मात्र कार्यान्वयन गरिनेछ ।
८०. नगरपालिका वा वडा कार्यालयबाट संचालन हुने अनुदान वितरण सम्बन्धी कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दा जुनसुकै क्षेत्रमा व्यक्तिगतरूपमा प्रयोग हुने यन्त्र, उपकरण, मेशिनरी औजार वा मालसामान आदिमा लागत अनुमानमा न्यूनतम २० प्रतिशत लागत साझेदारी गर्नु पर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
८१. योजना तर्जुमाको दिगदर्शन साथै विस्तृत अध्ययनका आधारमा योजनाको छनोट, बजेट विनियोजन र कार्यान्वयनमा सुधार गरिनेछ । आवधिक योजनाको साथसाथै मध्यकालीन खर्च संरचना (MTEF) मार्फत विकास प्रशासनको दीर्घकालीन दिगोपन कायम राख्ने कार्यलाई ध्यान दिइनेछ । योजनाको गुणस्तरीयता तथा सेवा उपयोगकर्ताको सन्तुष्टिलाई मूल्याङ्कनका आधार बनाइनेछ । यसको लागि ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
८२. सामुदायिक सहभागिता सुनिश्चित गरी योजना कार्यान्वयनमा सामाजिक उत्तरदायित्वको अभ्यास गरिनेछ । तोकिएको समयमा सार्वजनिक सुनुवाइ तथा समीक्षा मार्फत सेवा गुणस्तरीयता र

पहुँचको सम्बन्धमा कायम रहेका मापदण्डहरु आवश्यकता र क्षमताका आधारमा पुनरावलोकन गरी सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी र जनमुखी बनाइनेछ ।

८३. अन्त्यमा बजेट तर्जुमा गर्दा मार्गदर्शन प्रदान गर्ने संघीय सरकार, प्रादेशिक सरकार, यस सभाका सभाध्यक्ष, कार्यपालिकाका सदस्यहरु, वडा समितिका पदाधिकारीहरु, राजनीतिक दलका शिर्ष नेतृत्वहरु, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु र नागरिक समाज लगायत सुझाव दिने सम्पूर्ण महानुभावहरु प्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । प्रस्तुत बजेट कार्यान्वयनमा यहाँहरु सबैको रचानात्मक सहयोग रहने अपेक्षा गरेको छु ।

